

29 325 Maatschappelijke Opvang

Nr. 133 Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 mei 2022

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gevraagd om een reactie op de petitie 'Niemand op straat'. De staatssecretaris van VWS heeft een stelselverantwoordelijkheid voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo2015), waarin de verantwoordelijkheid voor de opvang van dakloze mensen die daar conform de Wmo2015 recht op hebben, bij gemeenten is belegd. Voor de zorg en ondersteuning voor ongedocumenteerde dakloze personen hebben gemeenten geen verantwoordelijkheid op basis van de Wmo2015. Om deze reden heeft de staatssecretaris van VWS mij gevraagd op uw verzoek te reageren.

Personen die in Nederland een asielaanvraag indienen hebben gedurende de behandeling van deze asielaanvraag rechtmatig verblijf en recht op voorzieningen, waaronder opvang. Wanneer door de IND is beoordeeld dat er geen recht op een verblijfsvergunning is, is in principe vertrek aan de orde en is er geen recht meer op verblijf en rijksopvang. In artikel 10 van de Vreemdelingenwet (Vw) is het koppelingsbeginsel opgenomen. Dit houdt in dat een persoon geen aanspraak kan maken op voorzieningen indien dit individu geen rechtmatig verblijf heeft in Nederland. Hier zijn uitzonderingen op, bijvoorbeeld met betrekking tot de verlening van medisch noodzakelijke zorg.

Vreemdelingen zonder recht op verblijf kunnen, onder voorwaarden, tijdelijk onderdak krijgen in de vrijheidsbeperkende locatie (vbl). Daarnaast lopen er momenteel pilots in vijf gemeenten in het kader van de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV). Hierin krijgen vreemdelingen zonder recht op verblijf of rijksopvang opvang en begeleiding terwijl zij op basis van vrijwilligheid meewerken aan een bestendige oplossing (terugkeer, doormigratie, of, indien aan de orde, legalisering van verblijf). Zoals uw Kamer bekend is het kabinet voornemens de LVV uit te breiden naar een landelijk dekkend netwerk waarbij de opvang altijd gericht is op terugkeer. Voor personen die in aanmerking komen voor de LVV is in de regel tijdens eerdere verblijfsprocedures beoordeeld dat zij niet in Nederland mogen blijven. Gezien die feitelijk achtergrond van de betreffende personen is het dan ook logisch en passend om vertrek als uitgangspunt te nemen. Vanzelfsprekend zal bij de uitwerking daarvan ook bezien worden op welke wijze recht kan worden gedaan aan de situatie van de individuele gevallen die thans in de LVV verblijven. Hoe dit plaats zal vinden dient nog nader te worden uitgewerkt; dit gebeurt samen met betrokken partners.

Minderjarige kinderen hebben recht op opvang tot hun 18e of het moment van vertrek, ook als er geen recht op verblijf is. Gezinnen met minderjarige kinderen worden daarom na afwijzing van de asielaanvraag opgevangen in gezinslocaties.

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen worden conform het amv - opvangmodel opgevangen door het COA of door Nidos.

Ik ben mij ervan bewust dat deze reactie niet aansluit bij de wens van Dokters van de Wereld. Het kabinet is echter niet voornemens wijzigingen aan te brengen in het recht op opvang. Het kabinet staat voor een rechtvaardig, humaan en effectief migratiebeleid. Onderdeel hiervan is inzet op terugkeer van personen die niet in Nederland mogen blijven. Voor wat betreft terugkeer wordt voorzien in ondersteuning en bestaat, zoals hierboven uiteengezet, in bepaalde gevallen de mogelijkheid tot opvang.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg